

En anderledes skolestart – en anderledes skole

Aldersintegreret indskoling, rullende skolestart og samarbejdende lærere og pædagoger er tre elementer, der kendetegner Præstemarksskolen i Søften i Favrskov kommune. Præstemarksskolens indskoling er oprindeligt skabt som et svar på en række udfordringer i den daværende indskoling omkring samarbejde mellem lærere og pædagoger, svingende resultater af undervisningen og en økonomi, der ikke gav plads til højere samlede udgifter. Den nye undervisningsmetode viste sig imidlertid at være en kæmpe succes til gavn for både elever, lærere og pædagoger.

Rullende skolestart

På Præstemarksskolen begynder barnet i skole første dag i måneden, efter at barnet er blevet 6 år. Skolen blev oprindeligt af forvaltningen bedt om at overveje at indføre rullende skolestart, da der var mangel på dagplejere i Søften. Hvis børnene kunne starte i skole den måned, de fyldte 6 år, ville man på den måde kunne mindske presset på dagplejen.

Forsøget med rullende skolestart begyndte som en frivillig ordning for forældrene, men er nu gjort fast. Skolen har kun gode erfaringer med ordningen, og forældrene er meget tilfredse. På landsplan udsættes skolestarten for omkring 24 % af drengene og 12 % af pigerne (UNI-C, 2008). På Præstemarksskolen har man udsat skolestarten og afvejet fra modellen i de tilfælde, hvor det i samarbejde med forældre, skolepsykologer og børnehavepædagoger er besluttet, at et barn ikke har været klar til skolestart. I de snart ti skoleår, hvor ordningen har været praktiseret, drejer det sig om en håndfuld børn, hvilket er langt under landsgennemsnittet.

Den enkelte gruppe består i august måned af ca. 20 elever. Ved skoleårets slutning er tallet ca. 30. Der kommer således ca. ti nye elever ind i gruppen i løbet af skoleåret, og på den måde begynder der i snit et barn om måneden. Hver gang bliver der hejst flag og holdt fællesmøde. Elevgrupperne blandes ud fra alder, køn og læringsniveau, og der tages desuden højde for særlige forhold som søskende eller elevs særlige behov.

Styrken ved rullende skolestart er ifølge skoleleder Flemming Sørensen, at børnene kommer ind i en eksisterende, velfungerende elevgruppe. De nye børn bliver stille og rolig indsluset til skolegang og oplever en større ro ved skolestarten. Flemming Sørensen mener, at den rullende skolestart er en mere naturlig måde at starte en 'organisation' på. Som eksempel nævner han det at starte i et nyt job, hvor man også bliver en del af et allerede eksisterende organisationsmiljø. *"I et nyt job trækker man som nystartet også på metoder og erfaringer fra de mere rutinerede kollegaer,"* udtaler Flemming Sørensen.

For de nye elever betyder rutinen fra de ældre børn, at der bliver en større ro omkring skolestarten. Den større ro blandt børnene smitter også af på forældrene, der skal sende deres børn i skole for første gang. *"Tidligere kunne vi stå med grædefærdige mødre, der ikke ville slippe deres børn af syne. Det ser vi næsten aldrig mere,"* fortæller Flemming Sørensen.

En af ulemperne ved den rullende skolestart er, at det kan være svært, hvis der pludselig sker en voldsom vækst i elevtallet. Her kan det være nødvendigt at etablere en ny gruppe, og hvis gruppen skal have aldersblanding, som de øvrige grupper, må man hente elever fra de eksisterende, etablerede

grupper. Præstemarkskolen har en enkelt gang oprettet en ny gruppe. Det indebar at flytte elever fra de etablerede grupper over i en ny gruppe. Flytningen skete med forældrenes accept, og operationen er lykkedes.

Forberedelse af skolestarten

Det enkelte barns skolestart bliver forberedt i samarbejde med forældrene og den afgivende daginstitution. Skolen holder møder med børnehavernes pædagoger flere gange i løbet af året, og børnehaven tager barnet med op på Præstemarkskolen flere gange om måneden op mod skolestarttidspunktet. På den måde får barnet mulighed for at lege med de andre børn i SFO'en. I forbindelse med besøgene møder barnet også de andre børn i den gruppe, som barnet skal begynde i.

Præstemarkskolen modtager børn fra to forskellige børnehaver.

Forældrene modtager inden baret's skolestart et indmeldingsskema, hvor de kan skrive eventuelle ønsker om gruppeinddeling på. Er der særlige problemer omkring et barns skolestart, bliver gruppeinddeling diskuteret gennem indledende møder. Da børnene er i grupperne længe, giver det mulighed for at opbygge en god pædagogisk kultur i grupperne, der er spændende for lærerne at arbejde med.

For at imødekomme forældrenes spørgsmål bliver der holdt møder for kommende forældre til skolestartere fire gang årligt. Disse møder fungerer i praksis som indskrivning i skolen og SFO'en. En måned før skolestart modtager forældre med børn, der fylder 6 år, et informationsbrev fra skolen med en invitation til at besøge skolen sammen med barnet.

“Den rullende skolestart kræver lidt flere ressourcer i form af informationsmøder end den tidligere indskrivning gjorde, men til gengæld sparer vi de ressourcer i den daglige undervisning ved den nye metode,” siger Flemming Sørensen.

Forældrene er med på barnets første skoledag, hvor de modtager de nødvendige informationer og har mulighed for at stille spørgsmål. Da der begynder ca. ti elever i hver gruppe om året, er der oftest kun skolestart for 1-2 børn/forældrepar ad gangen.

Aldersintegreret indskoling

Præstemarkskolen kører med aldersintegreret undervisning i børnehaveklassen, 1. og 2. klasse, som er organiseret i seks grupper i stedet for den traditionelle klasseinddeling.

Styrken ved aldersintegreret undervisning er efter skoleleder Flemming Sørensens opfattelse, at man får øget fokus på det enkelte barn. Man finder ud af, hvor det enkelte barn befinder sig på læringskurven. Samtidig er det skolens erfaring, at børnene begynder at opføre sig anderledes, når de bliver blandet aldersmæssigt. Der er ikke så mange interne magtkampe mellem børnene. De yngre børn lærer af de ældre børn, og det er ikke på samme måde som i traditionel klassesdeling flovt at få hjælp, da man er vant til, at eleverne er på forskellige niveauer.

Skoleleder Flemming Sørensen udtaler: *“Den nye metode giver lærerne og pædagogerne gode muligheder for at koncentrere sig om det nye barn, der kommer ind, da de kender de 25 andre børn i forvejen. Fra*

dag ét bliver det nye barn en del af fællesskabet. Præstemarkskolen kører med en makkerordning, hvor det nystartede barn får tilkoblet en makker – en af de ældre elever. Makkerordningen skaber tryghed for den nye elev og åbner for en naturlig lyst til at lave skolearbejde. Skolen oplever, at de nye elever selv beder om undervisningsmidler, da de kan se, at de ældre børn laver skolearbejde som matematik og dansk.

Man kan godt lave aldersbaseret undervisning uden rullende skolestart, men det ville gå ud over fordelene ved at få et enkelt barn ind ad gangen,” siger Flemming Sørensen.

Når børnene skal videre fra indskolingen over i 3. klasse, sker dette til en traditionel, aldersopdelt klasse til august. Det betyder, at nogle børn således går 3,5 eller tæt på 4 år i indskolingen, mens andre kun går der i knap 3 år. Hvorvidt en elev skal blive i indskolingen eller fortsætte i 3. klasse, afgøres af lærer og forældre i samarbejde.

Samarbejde mellem lærere og pædagoger

Da man på Præstemarkskolen etablerede den aldersintegrerede undervisning, iværksatte man samtidig et tæt samarbejde mellem børnehaveklasse, 1. og 2. klasse samt skolefritidsordningen. Ud fra en fysisk/indretningsmæssig synsvinkel var samarbejdet nemt at etablere, da de fysiske rammer understøttede de principper, man lagde til grund for samarbejdet. Indskolingen ligger i en bygning for sig selv med få hundrede meter til børnehave og til resten af skolen.

Det er vigtigt, at lærere og pædagoger kender hinanden og arbejder godt sammen, hvis man skal opnå gode resultater med den nye skoleform. Skoleleder Flemming Sørensen mener, at det har gjort indskolingen bedre, at man har inddraget de forskellige faggruppers ekspertise og kompetencer og derved fået mere ud af det potentiale, der er til stede.

Lærere og pædagoger har skullet arbejde sammen på et fælles niveau, hvilket især i starten gav nogle udfordringer. Tidligere kunne lærerne føle sig lidt hævet over pædagogerne, som følte sig sat i arbejde, men man har gradvist kunne flytte fokus over på, at pædagogernes syn på læring kan bruges i arbejdet og give et bedre helhedssyn på eleverne.

Et konkret eksempel fra Præstemarkskolen på lærer-pædagogsamarbejdet er en indskolingspædagogik med morgensamling, hvor lærer og pædagoger deltager i fællesskab. Pædagogerne går fra igen lidt over middag, hvorefter de holder møde, mens læreren underviser børnene de sidste 20 minutter af skoledagen. Ved 13-tiden kommer pædagogerne tilbage og overtager ansvaret for gruppen.

Lærer og pædagoger laver i samarbejde en ugeplan for hver enkelt elev, så børnene er klar over, hvad der skal laves i løbet af ugen. Eleverne skal ikke løbende præsentere deres færdige resultater for læreren, men krydser selv opgaverne af på ugeplanen og fortsætter med næste opgave. Det giver læreren tid til at fokusere og tid til at hjælpe et enkelt barn ad gangen, beretter Flemming Sørensen.

Forældresamarbejde

Der har fra begyndelsen af forsøget været meget positiv opmærksomhed i lokalområdet omkring de nye tiltag på Præstemarkskolen. *“Kommunikationen med forældrene er blevet bedre med den rullende skolestart og den aldersintegrerede indskoling,”* mener skoleleder Flemming Sørensen. Der er én lærer

og to pædagoger tilknyttet hver gruppe. Forældrene opnår et tæt samarbejde med disse, da barnet er tre år i samme gruppe. Grupperne bliver sammensat i samarbejde mellem børnehaven, lærere, pædagoger og forældre. Som udgangspunkt skal man erkende de rammer og metoder, man arbejder under, og fokusere på at etablere et godt samarbejde. *“Vi troede forældresamarbejdet ville blive en stor udfordring, men det var det ikke i praksis,”* siger Flemming Sørensen. Det er nødvendigt, at forældrene er åbne og tålmodige, da den samme problemstilling fx kan komme op gentagne gange på forældremøder, da børnene er på forskellige niveauer og er begyndt i skole på forskellige tidspunkter.

I indskolingen er der oprettet et samlet forældreråd, der holder fire møder om året.

Evaluering

Præstemarksskolen har evalueret den nye metode to gange, siden ordningen trådte i kraft i 2000. Ved den seneste evaluering svarede 91 % af de adspurgte forældre, at de foretrækker rullende skolestart og aldersblandet undervisning frem for den traditionelle fremgangsmåde, og at de er meget positive over for metoden. Metoden har tilsyneladende også en langsigtet positiv effekt, da Præstemarksskolen har en af kommunens højeste scorer på den nationale læsetest i 1. klasse.

Overførselsværdi

På spørgsmålet om, hvorvidt der er særlige forhold, som skal være til stede for, at en skole kan indføre rullende skolestart og/eller aldersintegreret indskoling, er Flemming Sørensens vurdering, at alle kan gøre det – det vigtigste er, at personalegruppen har lysten til at gøre tingene en smule anderledes. Han medgiver, at der kan være udfordringer af koordineringsmæssig art i større byområder, hvor den enkelte skole modtager børn fra mange forskellige dagtilbud. *“En distriktsinddeling vil kunne medvirke til at løse dette,”* siger Flemming Sørensen og fortsætter: *“Der kan være nogen modstand mod en sådan proces, men der er mange fordele ved det på sigt.”*

Læs også forældrene Mette Vadstrup (link: [Pfor1.pdf](#)) og Joan Husteds (link: [Pfor2.pdf](#)) oplevelser af skolestart og skolegang på Præstemarksskolen.